

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Quibusdam præmissis referuntur sententiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

tamen cogi possunt ad servandam fidem, cum A¹ perveniunt ad adultam aetatem.

Sed contra responsionem Cajetani est, quod valida Baptismi suscepio constituit baptizatum, membrum & civem Reipublicae Christianae absque fide autem, atque adeo obligatione ad eam, nullus potest esse de numero membrorum & civium talis Reipublicae. Contra responsionem vero Sertii est, quod parvuli quando baptizati sunt, non potuerunt habere voluntatem Baptismi, neque voluntatem Baptismo contrariam, ac proinde non est mirum quod independenter ab eorum voluntate baptizari poterint valide, & consequenter pervenientes ad aetatem adultam, possint cogi ad nostram fidem. At verò adules quando baptizatur, vel saltem antequam baptizaretur, fuit capax propriae voluntatis circa Baptismum vel suscipiendum vel respiciendum, ac proinde debet valor ipsius Baptismi ab ea dependere, nec poterit cogi ab Ecclesia ad suam fidem servandam, nisi positivè baptizari voluerit. Quam differentiam insinuat D. Augustinus libro 4. de Baptismo cap. 24. his verbis: *Cum pro parvulis alii respondent, ut impleatur erga eos celebratio Sacramenti, valet utique ad eorum consecrationem, quia ipsi pro se respondere non possunt. At si pro eis qui respondere potest, alius respondeat, non ad idem valet. Ex qua regula illud Evangelii dicitur, quod omnes, cum legitur, naturaliter manentem habet, ipse pro se loquatur. Ioan. 9.*

Contra istam conclusionem objicit primò Cajetanus: Innocens III. in cap. Maiores supra citato, sic concludit: *Tunc ergo characterem Sacramenti imprimi operatio, cum obicem voluntatis contraria non invenit obstitentem*: Sed in homine cuius voluntas ad suscipiendum Baptismum est indifferens, contrariam voluntatem non invenit. Ergo absque positivo consensu, five intentione praesenti & praeterita, potest illi character Baptismi imprimi, proindeque validus Baptismus conferri.

Respondeo sensum illorum verborum quae favere videntur Cajetano, ex praecedentibus colligi debere, praemissis enim Pontifex, dormientes & amentes, quando baptizantur, characterem suscipere, si prius habuissent propositum baptizandi. Unde cum subdit verba praedicta, *Tunc ergo characterem Sacramentalem imprimi operatio, cum obicem voluntatis contraria non invenit obstitentem*, notationis Ergo, indicat sensum esse, Sacramentalem operationem imprimere characterem, cum non invenit obstitentem obicem voluntatis contrariae, ratione propositi praecedentis, quo virtualiter permanet, talis obex aufertur; idemque proinde est, ac si diceret, cum invenit obicem totum per propositum recipiendi Baptismum, quod saltem in virtute remanet.

Objicit secundò: Quod non requiritur ad valorem Sacramenti in uno, non requiritur in alio ad eundem valorem: Sed in parvulis intentio positivè recipiendi Baptismum, non requiritur ad eius valorem: Ergo neque in adultis.

Respondeo primò, negando Majorem, nam in his quae, ut Sacramenta, à voluntate instrumentis dependent, ab uno in aliud non arguitur efficaciter.

Secundò distingo Majorem: Quod non requiritur in uno incapaci illius, non requiritur in alio similiter incapaci, concedo. Non requiritur in uno ad hoc apto, nego. Licet autem infantes sint incapaces propriae intentionis, non tamen adulti.

Tom. V.

Objicies tertio: Concilium Florentinum enumerans ea quae necessaria sunt ad perfectionem Sacramenti, dicit ipsum tribus perfici, materia, formà, & intentione ministri, nullam faciendo mentionem de intentione suscipientis: Ergo illa ad valorem Baptismi non requiritur.

Respondeo idcirco Concilium enumerando quae requiruntur ad perfectionem Sacramenti, nullam de intentione suscipientis fecisse mentionem, primò quia non in omnibus Sacramentis requiritur, nam ad conficiendum Sacramentum Eucharistiae non opus est suscipiente, neque ejus intentione: secundò, quia etiam in susceptione Baptismi, non requiritur intentio suscipientis, si sit parvulus, sed solum si sit adultus.

ARTICULUS III.

An licitum sit pueros infidelium, nondum habentes usum liberi arbitrii, invitis parentibus baptizare.

§. I.

Quibusdam praemissis referuntur sententiae.

Notandum primò, non esse hic questionem, an Baptismus parvulis illis collatus, ratur & validus sit; idem omnes fere Theologi ut certum supponunt, contra Durandum, ratioque id evidenter demonstrat: Tum quia nihil tali Baptismo deest, quod ad essentiam Baptismi requiratur; est enim materia & forma debita, intentio ministri, & subiectum capax, ex cuius parte, cum sit infans, nullus actus voluntatis requiritur. Tum etiam, quia si pueri infidelium, non tum habentes usum rationis, occidantur, propter Christum, invitis parentibus, sunt verè martyres: Ergo cum martyrium suppleat vicem Baptismi (dicitur enim propterea Baptismus sanguinis) si baptizentur invitis parentibus, talis Baptismus erit validus. Solum ergo difficultas est & controversia inter Theologos, an licitum sit id praestare, & pueros infidelium, nondum habentes usum liberi arbitrii, invitis parentibus baptizare? Pro cuius resolutione.

Notandum secundò, hic non agi de filiis Haereticorum, Schismaticorum, vel aliorum baptizatorum, qui ab Ecclesia receperunt, quia certum est illorum filios, etiam invitis parentibus, licet posse baptizari: nam cum parentes eorum, ratione Baptismi, cogi possint ab Ecclesia ad servandam fidem veram, & praepcepta omnia, cogi etiam possunt ad baptizandos filios suos, eo tempore quo de more baptizari consueverunt.

Notandum tertio, infideles non baptizatos esse à ihuc in duplici differentia, quoad propositum; quidam enim minime subiecti sunt Principibus Christianis, alii verò eis subiecti sunt: quae subiectio potest esse, vel solum civilis & politica (qualem habent omnes vassalli ad suum Regem, cuius non sunt servi, vel mancipia) vel despotica & servilis, qualis est eorum qui iure belli, vel emptionis, vel alio titulo iusto, in potestatem Christianorum devenerunt. Si questio sit de filiis infidelium, qui nullo modo subditi sunt Ecclesiae, certum est, & ab omnibus Theologis admissum, illicitum esse, & contra jus naturale, eos invitis parentibus baptizare: etenim si infideles isti ad ea quae sunt de iure naturae compelli non possunt ab Ecclesia, vel à Principibus

T

pibus

pibus Christianis, defectu jurisdictionis in ipsos, multò minus ad professionem fidei supernaturalem, subindeque ad recipiendum Baptismum, vel ad consentiendum ut ipsorum filiis confertur, cogi possunt. Tota ergo difficultas est de filiis infidelium qui subditi sunt Christianis Principibus, primo aut secundo genere servitutis. Scetus enim in 4. dist. 4. quæst. 9. Gabriel ibidem quæst. 2. dubio 5. Dionysius Carthusianus in 4. dist. 4. qu. 7. Angelus verbo *Baptismus* 6. num. 11. & Villalobos tomo 1. Tract. 5. difficult. 15. num. 7. fatentur quidem non esse licitum privatis personis, eorum infidelium infantes, ipsis invititis, baptizare; docent tamen id esse licitum Principi, qui eos etiam civiliter tantum sive politicè subditos habet, imò teneri curam habere ut baptizentur omnes illi parvuli, cautelâ tamen adhibita, ut à parentibus separati, ad adultam ætatem pervenientes, ad eos non redeant, & periculo apostasie non exponantur. Capreolus verò, Marfilus, Catharinus, & Serra, è contra docent Principem, sive dominum Christianum, non posse parvulos infidelium, etiam serviliter ipsi subditorum, à parentibus invititis separare, & ita separatos baptizare. Cui opinioni favere videtur Cajetanus: imò Diana dicit esse sententiam D. Thomæ, & omnium Discipulorum ejus, in quo ipsum falli, & hallucinari, patebit ex infra dicendis.

§. II.

Duplici conclusione vera sententia statuitur.

Dico primò: Non licet, publicâ etiam auctoritate Principis, vel Communitatis, baptizare, invititis parentibus, pueros infidelium, qui politicè tantum & civiliter sub sunt Ecclesiæ, seu Principibus Christianis. Ita Divus Thomas hic art. 10.

61. Probatur primò: nunc enim & olim Christiani Principes, atque ipsi Summi Pontifices, quibus Judæi multi jam à pluribus sæculis subditiuntur politicè, tale quid nunquam attentarunt: quod tamen non prætermisissent Principes multi & Pontifices sanctissimi, si id licitum existimassent. Præsertim, quia cum res ista sit gravissima, & in maximam cedat commoditatem parvuli, si esset licita, adeam teneretur Ecclesiæ ex charitate; sicut teneor audire confessionem hominis morti proximi, quando possum eam audire.

62. Probatur secundò: Si pueri infidelium qui politicè tantum & civiliter Principibus Christianis subduntur, invititis parentibus baptizarentur, vel consequenter eripiendi essent à potestate & cura parentum, ut inter fideles educarentur, vel apud ipsos relinquendi? Sed neutrum licet: Ergo nec eos invititis parentibus, sive privatâ, sive publicâ auctoritate baptizare. Major constat, Minor verò probatur: quia prius continet manifestam injuriam, est enim spoliare parentes jure naturæ quod habent in filios, qui sunt aliquid ipsorum, & in quos potestatem habent, quam diu rationis usu sunt destituti, nos minus quàm in boves & agnos quos possident: non sunt autem faciendâ mala, ut eveniant bona. Posterius verò includit apertum fidei & profanationis Baptismi periculum, quandoquidem valde periculosum esset, ne parentes infideles illorum puerorum, eos contrariis ritibus coinquinarent, & Baptismo renuntiare cogerent, ubi primò ad adultam pervenissent ætatem: Ergo &c.

A Confirmatur primò: Jurisdictio civilis non potest subditis dominium reale aut qualiterlibet agros: Ergo non potest Ecclesiæ abique invititis illorum infidelium, ab ipsis parentibus invititis separare, & baptizare.

Confirmatur secundo: Vel potestas baptizandi illos parvulos, invititis parentibus, manet per Principes Christianos, ex ipsa natura potestatis auctoritatis quam habent in sibi subditos civiter, vel ex speciali Christi concessione? Non secundum, utpote quod non potest colligi neque ex Scriptura neque ex traditione. Nec primò quia auctoritas civilis dominorum temporaliū, dimanans ab hominibus, non se extendit ad supernaturalia, inter quæ continentur Baptismus, sed intra bonum commune naturale civis, ac reipublicæ commodum temporale sistit. Ergo &c.

Ab hac communi & generali regula tres casus excipiendos esse existimo. Primus est, si parentibus infidelibus vir ad fidem convertatur, uxor in infidelitate permaneat, filius, pater consentiente, baptizari potest, etiam si mater infidelis renuat; ut decrevit Gregorius IX. in cap. Ex litteris de conversione infidelium. Similiter si contra uxor ad fidem convertatur, viro in infidelitate manente, baptizandus erit filius, mater consentiente, etiam si pater renuat, ut statuit Concilium Toletanum 4. relatum in cap. 28. quæst. 1.

Secundus casus est, quando pueri aliquorum infidelium, sive per fas, sive per nefas, à parentum custodia & præsentia intantum sunt abstrahiti, ut nulla spes reditus illorum ad ipsos moraliter spernit, sicut plerique accidunt quos mercatores remotissimis regionibus transferunt, tunc enim consuevit Ecclesiæ baptizare: licet enim in tali casu baptizentur, nulla sit eorum parentum injuria, quia quoad ipsos velut mortui supponuntur, sed ex facta fortè aliâ, boni illorum intuitum captatur occasio.

D Tercius casus est, cum puer infidelium pater detur statim absque ulla spe vitæ: mortuus enim si baptizari possit occulte, aut sine magno parentum tumultu, undè timeantur gravia scandala, baptizandus est: quia in eo casu neque injuria parentibus, quandoquidem eis non eripitur infans per Baptismum, sed per mortem, cum nulla (ut suppono) sit spes vitæ longioris ipsius, neque infans ille periculo apostasie exponitur.

Dico secundò: filios servorum seu mancipiorum infidelium, invititis parentibus, baptizare licet: Ita docent communiter Thomistæ, Cajetanus, Soto, Ledesma, Nunno, Cabrera, Corderius, & alii, quos citat & sequitur Martinez à Prado hic dubio 7. §. 6.

E Probatur primò ex D. Thoma hic art. 10. ad 2. ubi ait filios Judæorum, non obstante servitute parentum, non posse illis invititis licite baptizari, quia eorum servitus est tantum civilis. Ergo supponit quod si Judæi essent servi servorum mancipiorum & captivorum, possent licite eorum filii ipsis invititis baptizari.

Probatur secundò ratione: Servi seu mancipii sub sunt dominio reali, unâ cum filiis, ita ut possit dominus pro suo libito, vel apud se retinere, vel aliis vendere, vel etiam à se invicem separare retinendo filios, & distrahendo parentes, vel è contra: factâ autem illâ separatione, cessat periculum apostasie respectu parvulorum, cessat